

Prawo w spółdzielni socjalnej

Niezbędnik praktyka

Wydanie III

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiejkolwiek formie jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym, powoduje naruszenie praw autorskich tej publikacji.

Wszelkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autor dołożył wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie bierze jednak odpowiedzialności za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich oraz za ewentualne szkody, wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Stan prawny na dzień 31 maja 2018 r.

Wydawca:
Waldemar Żbik szkolenia ES
ul. Wapienna 93
26-026 Wola Morawicka

Projekt okładki: Michał Łuczak

Redakcja, skład i druk: Agencja Wydawnicza DKprint
www.dkprint.pl

ISBN: 978-83-944789-1-9

Kielce, 2018

Prawo w spółdzielni socjalnej

Niezbędnik praktyka

Wydanie III Uzupełnione i poprawione

Waldemar Żbik

SPIS TREŚCI

1. Zamiast przydługiego wstępu.....	9
2. Zarządzanie spółdzielnią socjalną. Zagadnienia fundamentalne.....	11
2.1 Kilka spraw wprowadzających	11
2.2 Kwestia komunikacji na linii zarząd – członkowie.....	14
2.3 Na podstawie jakiej umowy zatrudnić członka zarządu spółdzielni socjalnej po nowelizacji ustawy?.....	15
3. Kto się czym zajmuje, czyli o kompetencjach poszczególnych organów.....	19
3.1 Jakie kompetencje ma walne zgromadzenie?.....	19
3.2 Jakie kompetencje ma rada nadzorcza?.....	26
3.3 Jakie obowiązki ma zarząd?	32
3.4 Statut a kompetencje organów.....	36
4. Kompetencje organów. Sprawdź się	37
4.1 Zadania	37
4.2 Odpowiedzi	38
5. Podejmowanie decyzji w praktyce, czyli o obradach organów spółdzielni.....	41
5.1 Obrady walnego zgromadzenia	41
5.1.1 Jak przygotować obrady walnego zgromadzenia?	41
5.1.2 Kto i jak powinien prowadzić walne zgromadzenie?.....	44
5.1.3 Czy warto wprowadzić regulamin walnego zgromadzenia?	45
5.2 O obradach zarządu	46
5.2.1 Kiedy należy zorganizować posiedzenie zarządu?.....	46
5.2.2 Jak często powinno odbywać się spotkanie zarządu?.....	46
5.2.3 Czy warto stworzyć regulamin pracy zarządu?.....	47
5.3 Krótko o obradach rady nadzorczej	48
6. Co warto wiedzieć o ważności uchwał?	49
6.1 Kiedy uchwała organu spółdzielni jest ważna?	49
6.1.1 Czy uchwała została podjęta przez właściwy w sprawie organ spółdzielni?	49
6.1.2 Czy uchwała została przegłosowana w sposób określony w ustawie, statucie lub regulaminie?.....	49

6.1.3	Czy uchwała została podjęta na posiedzeniu organu zwołanego w sposób należyty, przy zachowaniu wymaganego kworum?	50
6.1.4	Czy uchwała została właściwie zaprotokołowana (zgodnie z zasadami)?	52
6.2	Uchwała uchwałe nierówna, czyli o uchwałach nieistniejących, bezwzględnie i względnie nieważnych	52
6.2.1	Uchwała nieistniejąca.....	54
6.2.2	Uchwała nieważna bezwzględnie	54
6.2.3	Uchwała nieważna względnie	54
6.2.4	Droga sądowa	55
6.2.5	Możliwość zaskarżenia uchwał pozostałych organów spółdzielni.....	57
7.	Obrady organów spółdzielni i ważność uchwał. Sprawdź się	59
7.1	Test prawda/fałsz	59
7.2	Odpowiedzi	60
7.3	Analiza ważności przykładowych uchwał	63
7.3.1	Przypadek nr 1: uchwała walnego zgromadzenia – spółdzielnia socjalna osób fizycznych	63
7.3.2	Przypadek nr 2: uchwała walnego zgromadzenia – spółdzielnia socjalna osób prawnych	66
7.3.3	Przypadek nr 3: uchwała zarządu.....	69
7.4	Rozwiązanie – mój komentarz dotyczący ważności uchwał ze studium przypadku	72
8.	Szczegółowe informacje na temat różnych decyzji organów spółdzielni	75
8.1	Typowe i powtarzalne decyzje organów spółdzielni	75
8.1.1	Zmiana zarządu	75
8.1.2	Przyjęcie nowego członka	79
8.1.3	Zmiana statutu	81
8.1.4	Zatwierdzenie sprawozdań finansowych	83
8.2	Decyzje organów spółdzielni obciążone największym ryzykiem.....	89
8.2.1	Wykluczenie i wykreślenie członka.....	89
8.2.2	Podział nadwyżki bilansowej	99
8.2.3	Pokrycie straty.....	103
8.2.4	Ustalanie wynagrodzeń członków spółdzielni.....	104
9.	Decyzje organów spółdzielni. Sprawdź się	107
9.1	Zadania	107
9.2	Odpowiedzi	108
9.3	Przykłady uchwał walnego zgromadzenia w sprawie podziału nadwyżki bilansowej – do samodzielnej weryfikacji.....	111
9.4.	Komentarz do przykładowych uchwał walnego zgromadzenia	113
10.	Warto wiedzieć, będąc w zarządzie	115
10.1	Spółdzielnia socjalna jako pracodawca. Specyficzne regulacje.....	115
10.2	W jaki sposób zarząd może udzielić pełnomocnictwa do reprezentowania spółdzielni?.....	117
10.3	Zakazy obowiązujące członków zarządu i rady nadzorczej	119
10.4	O funduszach w spółdzielni socjalnej	120
10.5	Mało nas..., Czyli o organie kadłubowym.....	122
10.6	Nowe limity członków/pracowników spółdzielni.....	125

10.7 Konsultacje z pracownikami po nowelizacji ustawy o spółdzielniach socjalnych.....	125
10.8 Konsorcjum spółdzielni socjalnych.....	127
11. Co jeszcze warto wiedzieć? Sprawdź się.....	129
11.1 Prawda/fałsz	129
11.2 Odpowiedzi	130
12. Kilka spraw tylko dla spółdzielni socjalnych założonych przez osoby prawne	133
12.1 Podstawowe obowiązki spółdzielni	133
12.2 Szczególne możliwości wspierania spółdzielni socjalnej przez osoby prawne.....	134
12.3 Reprezentanci założycieli a członkowie zarządu	135
12.4 Furtka, o której warto wiedzieć.....	135
13. Kilka spraw tylko dla spółdzielni socjalnych założonych przez osoby prawne. Sprawdź się.....	137
13.1 Prawda/fałsz	137
13.2 Odpowiedzi.....	138
14. Spółdzielnia socjalna w kryzysie – co warto wiedzieć na trudne czasy?.....	139
14.1 Jakie mamy możliwości, gdy nie chcemy już dalej prowadzić spółdzielni?	139
14.2 Możliwości zmniejszenia stanu zatrudnienia w sytuacji kryzysowej	140
14.2.1 Rozwiązanie umowy o pracę/umowy zlecenia za porozumieniem stron.....	141
14.2.2 Wypowiedzenie zmieniające i odmowa przyjęcia nowych warunków pracy lub płacy	142
14.2.3 Zmniejszenia stanu zatrudnienia podyktowanego koniecznością.....	144
14.2.4 Równomierne skrócenie czasu pracy i proporcjonalne zmniejszenie wynagrodzenia	146
14.2.5 Inne możliwości rozwiązania spółdzielczej umowy o pracę.....	147
14.2.6 Co, jeśli złamaliśmy przepisy?	147
14.2.7 Możliwości w przypadku zatrudnienia członków na zwykłą umowę o pracę/umów cywilnoprawnych.....	149
14.2.8 Upadłość w spółdzielni socjalnej. Jak się chronić w sytuacji podbramkowej?	149
15. Spółdzielnia socjalna w kryzysie – co warto wiedzieć na trudne czasy? Sprawdź się.....	153
15.1 Prawda/fałsz	153
15.2 Odpowiedzi.....	154
15.3 Case study	156
15.4 Case study. Odpowiedź	157
16. Spis rysunków	159
17. Wybrane źródła	161
18. Załączniki	163

1. ZAMIAST PRZYDŁUGIEGO WSTĘPU

Cieszę się, że czytasz te słowa ☺ Oznacza to, że zależy Ci na tym, aby prowadzić spółdzielnię socjalną zgodnie z prawem. Jestem przekonany, że ten zeszyt treningowy Ci w tym pomoże.

Trochę historii na początek

Jak pewnie wiesz, moja pierwsza książka o prowadzeniu spółdzielni socjalnej to „Spółdzielczość socjalna. Poradnik skrajnie praktyczny” wydana w 2013 r., a następnie poprawiona i wznowiona trzykrotnie (w 2014, 2015 i 2017 r.). Poradnik cieszy się dużym zainteresowaniem, ale – co od początku było oczywiste – nie wyczerpał tematu. Jednocześnie w ciągu ostatnich kilku lat otrzymałem wiele pytań od czytelników bloga www.spoldzielniasocjalnawpraktyce.pl. Prowadząc szkolenia i doradztwo, wielokrotnie miałem też możliwość bezpośredniego kontaktu z osobami, które borykają się z różnymi problemami w trakcie zakładania, czy prowadzenia spółdzielni socjalnej. Wiele pytań i wątpliwości powtarzało się. Postawmy sprawę jasno – bardzo często podobne problemy występują w różnych spółdzielniach socjalnych. Jestem przekonany, że przynajmniej części z nich można uniknąć dzięki odpowiedniej wiedzy, umiejętnościom i narzędziom, które już sprawdziły się na tym polu.

Stopniowo więc, zbierając różne doświadczenia, przystąpiłem do przygotowania kolejnej książki. Moim zamysłem było:

- stworzenie produktu dedykowanego dla zarządu spółdzielni socjalnej,
- dostarczenie zaawansowanej wiedzy,
- udostępnienie wzorów uchwał, protokołów i innych dokumentów, przydatnych w prowadzeniu

spółdzielni, a zweryfikowanych i stosowanych w praktyce,

- dostarczenie narzędzi do zgodnego z prawem prowadzenia spółdzielni socjalnej i podejmowania decyzji przez poszczególne organy,
- dostarczenie kolejnej publikacji stricte praktycznej.

Myślę, że pakiet *Prawo w spółdzielni socjalnej. Niezbędnik praktyka* spełnił powyższe wymagania, o czym świadczą liczne pozytywne opinie. Trzecie wydanie *Niezbędnika praktyka*, które właśnie trzymasz w rękach, zostało dodatkowo rozbudowane i poprawione. Wykorzystałem przy tym uwagi dotychczasowych czytelników oraz praktyków spółdzielczości socjalnej.

Do kogo kierowany jest ten zeszyt treningowy?

Jestem pewny, że będzie przydatny przede wszystkim dla:

- zarządu spółdzielni socjalnej,
- osób przygotowujących się do pełnienia roli członków zarządu,
- osób, które chciałyby w większym stopniu zrozumieć, jakie zadania i obowiązki ma do wykonania zarząd,
- doradców, konsultantów i trenerów, pomagających zakładać i prowadzić spółdzielnię socjalną.

Co znajdziesz w tym zeszycie treningowym?

Znajdziesz tutaj siedem podstawowych rozdziałów dotyczących:

- 1) zagadnień wprowadzających – jeśli nie czytałeś książki „Spółdzielczość socjalna. Poradnik skrajnie praktyczny” i nie śledziłeś wpi-

sów na moim blogu, z pewnością powinieneś od tego zacząć, w pozostałych przypadkach ta część w pewnym stopniu będzie dla Ciebie przypomnieniem,

- 2) kompetencji poszczególnych organów – jest to bardzo ważna część, dotycząca podejmowania decyzji przez poszczególne organy. Wyjaśniam tutaj, kto i jakie decyzje powinien podejmować, zwracam też uwagę na częste niezrozumienie podziału kompetencji, pomiędzy poszczególne organy, co prowadzi do bardzo dużych trudności, związanych z zarządzaniem spółdzielnią socjalną i często organizowaniem pracy,
- 3) obrad organów spółdzielni – ważne rzeczy na temat znaczenia i roli przygotowań do walnego zgromadzenia, sposobu obradowania i dyskusji w ramach różnych organów spółdzielni,
- 4) ważności uchwał – informacje, kiedy mamy do czynienia z uchwałą względnie i bezwzględnie nieważną, a kiedy z uchwałą nieistniejącą oraz jakie możliwości działania, jako członek zarządu lub członek spółdzielni, masz w danej sytuacji,
- 5) szczegółowych informacji, dotyczących różnych decyzji organów spółdzielni – kompleksowe informacje na temat typowych i powtarzalnych decyzji (np. zatwierdzanie sprawozdań finansowych, zmiana zarządu) oraz decyzji, które obarczone są największym ryzykiem, bo często spółdzielnie popełniają tutaj błędy (np. wykluczenie i wykreślenie członków, podział nadwyżki bilansowej),
- 6) pozostałej wiedzy, którą warto posiadać, będąc w zarządzie – informacje m.in. na temat funduszy w spółdzielni socjalnej, pełnomocnictwa czy funkcjonowania organów spółdzielni w niepełnym składzie,
- 7) specyfiki zarządzania spółdzielnią socjalną osób prawnych – powstaje coraz więcej tego rodzaju podmiotów, więc to jest rozdział, opisujący wybrane zagadnienia istotne z punktu widzenia tych spółdzielni.

Zachęcam do przeczytania całości, a potem do wracania do aspektów, które w danym momencie będą dla Ciebie interesujące.

Co znajdziesz na dołączonej płycie?

Równie ważne informacje znajdują się na dołączonej płycie:

- 1) procedura zwoływania walnego zgromadzenia (co krok po kroku musisz zrobić, by zwołać walne zgromadzenie),
- 2) szczegółowy opis obowiązków zarządu z podziałem na obowiązki stałe, comiesięczne, powstające po zamknięciu roku oraz pozostałe,
- 3) lista sprawdzająca wykonanie obowiązków zarządu przy rozpoczynaniu działalności spółdzielni,
- 4) przykłady konkretnych i rzeczywistych uchwał w wersji elektronicznej – zmieniając nieco treść i wpisując np. nazwę Twojej spółdzielni, datę, możesz mieć gotowe uchwały do wykorzystania,
- 5) komplety dokumentów (uchwała + formularze np. składane w Krajowym Rejestrze Sądowym) związanych z typowymi decyzjami w spółdzielni socjalnej – przykładowo z przyjęciem nowego członka czy zmianą statutu,
- 6) wzory dokumentów, dotyczące obrad walnego zgromadzenia i zarządu (wzory dokumentów do samodzielnego wykorzystania: uchwały, protokoły, rejestry uchwał),
- 7) przykładowy komplet dokumentów, które powinny znaleźć się w dokumentacji spółdzielni po walnym zgromadzeniu,
- 8) przykładowe regulaminy: walnego zgromadzenia i zarządu, ramowy regulamin konsultacji z pracownikami,
- 9) instrukcja wideo, ułatwiająca wykorzystanie powyższych dokumentów – specjalny komentarz do materiałów zawartych na płycie.

Na koniec – moja niezmienna prośba – zachęcam Cię do podzielenia się Twoją opinią na temat tego zeszytu treningowego – wykorzystam to w mojej dalszej pracy, w przygotowywaniu kolejnych produktów. Dzięki temu pomożesz nie tylko mnie, ale i sobie (otrzymasz jeszcze lepsze materiały w przyszłości ☺), jak i całej społeczności związanej ze stroną www.spoldzielniasocjalnawpraktyce.pl. Wystarczy napisać na wzbik@szkoleniaes.pl

Życzę owocnej i przyjemnej lektury,

Waldemar Żbik

Waldemar Żbik

16. SPIS RYSUNKÓW

- Rysunek 1. Podsumowanie kompetencji walnego zgromadzenia
- Rysunek 2. Podsumowanie kompetencji rady nadzorczej
- Rysunek 3. Schemat podejmowania decyzji w spółdzielni socjalnej
- Rysunek 4. Podsumowanie kompetencji zarządu
- Rysunek 5. Przygotowanie walnego zgromadzenia – podsumowanie
- Rysunek 6. Ważność uchwał organów spółdzielni – podsumowanie
- Rysunek 7. Trzy środki prawne zaskarżenia uchwały walnego zgromadzenia
- Rysunek 8. Odwołanie członka zarządu – główne uwarunkowania
- Rysunek 9. Przyjmowanie nowych członków
- Rysunek 10. Procedura zmiany statutu
- Rysunek 11. Udzielenie absolutorium członkom zarządu
- Rysunek 12. Kiedy można wykluczyć członka spółdzielni? Przestanki wykluczenia
- Rysunek 13. Kiedy można wykreślić członka spółdzielni? Przestanki wykreślenia
- Rysunek 14. Uproszczony przebieg wykluczenia
- Rysunek 15. Jak zminimalizować ryzyko błędy przy podejmowaniu decyzji o wykluczeniu? Podsumowanie
- Rysunek 16. Przykładowe możliwości podziału nadwyżki bilansowej w spółdzielni socjalnej
- Rysunek 17. Jaka maksymalna i minimalna część nadwyżki bilansowej może być przeznaczona na poszczególne fundusze?
- Rysunek 18. Przykładowe wydatki na cele wynikające z ustawy o spółdzielniach socjalnych
- Rysunek 19. Podstawowe obowiązki spółdzielni socjalnej założonej przez osoby prawne
- Rysunek 20. Okoliczności uzasadniające wypowiedzenie przez spółdzielnię warunków pracy i płacy
- Rysunek 21. Możliwości zmniejszenia zatrudnienia w sytuacji kryzysowej – podsumowanie

17. WYBRANE ŹRÓDŁA

- 1) Adam Stefaniak, *Prawo spółdzielcze. Ustawa o spółdzielniach mieszkaniowych. Komentarz*, Wolter Kluwer SA, 2014 r.
- 2) Andrzej Nowakowski, *Kontrola i nadzór spółdzielni przez jej członków oraz organy samorządowe*, Wyższa Szkoła Pedagogiki i Administracji im. Mieszka I w Poznaniu, Poznań 2012 r.
- 3) Barbara Godlewska-Bujok, Cezary Miżejewski, *Ustawa o spółdzielniach socjalnych. KOMENTARZ WYDANIE II UZUPEŁNIONE*, Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Departament Ekonomii Społecznej i Pożytku Publicznego, Warszawa 2016 r.
- 4) Krystyna Kwapisz, *Prawo spółdzielcze. Komentarz*, Wydanie 2, Wydawnictwo LexisNexis, Warszawa 2012 r.
- 5) Praca zbiorowa pod redakcją dr hab. Konrada Osajdy, *Prawo spółdzielcze i mieszkaniowe. Komentarz, Komentarze Prawa Prywatnego*, Tom VIA, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2018 r.
- 6) Praca zbiorowa pod redakcją Waldemara Żbika, *Jak przygotować spółdzielnię socjalną do lustracji?*, Ogólnopolski Związek Rewizyjny Spółdzielni Socjalnych, Warszawa 2015 r.
- 7) Orzeczenia Sądu Najwyższego, w tym:
 - wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2003 r. (sygn. I PK 336/02)
 - uchwała Sądu Najwyższego z 24 czerwca 1994 r. (sygn. III CZP 81/94)
 - wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2013 r. (sygn. Akt IC CSK 582/12)
 - wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2007 r. (sygn. I CSK 335/06)
 - wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2002 r. (sygn. IV CKN 590/00)
 - wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2004 r. (sygn. V CK 443/03)
 - wyrok Sądu Najwyższego z 7 września 2000 r. (sygn. I PKN 5/00)
 - Uchwała Sądu Najwyższego – Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 5 maja 1993 r. (I PZP 13/93)
 - wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2000 r. w sprawie o sygn. akt I CKN 387/98
 - wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2004 r. IV CK 342/02
 - wyrok SN z dnia 27 marca 2000 r., I PKN 550/99
 - wyrok Sądu Najwyższego z dn. 6 lipca 2016 r. IV CSK 688/15
 - wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2004 r., V CK 76/04
 - wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 14 listopada 2012 r. (III AUa 928/12)

18. ZAŁĄCZNIKI

Załączniki, znajdujące się na dołączonej płycie:

- 1) procedura zwoływania walnego zgromadzenia (co krok po kroku musisz zrobić, by zwołać walne zgromadzenie)
- 2) szczegółowy opis obowiązków zarządu z podziałem na obowiązki stałe, comiesięczne, powstające po zamknięciu roku oraz pozostałe
- 3) lista sprawdzająca wykonanie obowiązków zarządu przy rozpoczynaniu działalności spółdzielni
- 4) przykłady konkretnych i rzeczywistych uchwał w wersji elektronicznej:
 - a. przykład uchwały w sprawie podziału nadwyżki bilansowej
 - b. przykład uchwały w sprawie udzielenia absolutorium
 - c. przykład uchwały w sprawie sposobu pokrycia strat
 - d. przykład uchwały walnego zgromadzenia w sprawie wyznaczenia dwóch reprezentantów do podpisania umowy z członkiem zarządu
 - e. przykład uchwały o wykluczeniu członka ze spółdzielni
 - f. przykład uchwały zarządu w sprawie udzielenia pełnomocnictwa
- 5) komplety dokumentów (uchwała + formularze składane np. w Krajowym Rejestrze Sądowym) związanych z typowymi decyzjami w spółdzielni socjalnej:
 - a. przyjęcie nowego członka
 - b. zmiany w zarządzie
 - c. zmiany w statucie
 - d. zatwierdzenie sprawozdań finansowych,
- 6) wzory dokumentów, dot. obrad walnego zgromadzenia i zarządu (wzory dokumentów do samodzielnego wykorzystania: uchwały, protokoły, rejestry uchwał)
- 7) przykładowy komplet dokumentów, które powinny znaleźć się w dokumentacji spółdzielni po walnym zgromadzeniu
- 8) przykładowe regulaminy: walnego zgromadzenia i zarządu, ramowy regulamin konsultacji z pracownikami
- 9) instrukcja wideo ułatwiająca wykorzystania powyższych dokumentów – specjalny komentarz do materiałów zawartych na płycie.

